Nr 102. — 48ste jaar. Zaterdag 24 Augustus 1901.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, Nr 37-39, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :
Drie maal per week **6** franks per jaar.
Twee » » **5** »
Een » » **4** »
Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** centimes per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad : **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 24ⁿ AUGUSTUS 1901

VAN ALLES WAT.

De Fransche kloosterwet. — De staatsraad, belast met het bepalen der wijze waarop deze wet moet toepasselijk worden, heeft dit gewichtig punt als noodzakelijk vastgesteld voor het verblijven eener orde in Frankrijk : Dat de kloosters niet meer als voorheen van hunne oversten en den Paus zullen afhangen, maar van den bisschop van het bisdom, waarin zij wonen.

Dit verzwakt grootendeels 's Pauzen invloed in Frankrijk, door dat de bisschoppen van staatswege benoemd zijnde, dikwijls de gouvernementeele inrichten zullen bevorderen.

* *

Het recht der zwakken. — Laten wij het geval van verleden vrijdag in het Lagerhuis te Londen, waarin België een eerezandeel mag opeischen, niet ongemerkt voorbijgaan.

Een der gezaghebbende staatsleden van Engeland, sir William Harcourt, keurde de handelwijze af van lord Kitchener in Zuid-Afrika en namelijk de bateljke proclamatie, door welke hij aan de Boeren meêdeelt, dat zij voortaan niet meer zullen behandeld worden als oorlogvoerende partij, maar als opstandelingen.

« Het gouvernement, zegde sir Harcourt, » is in tegenspraak met de regelen en gebruiken van den oorlog, die de bewoners » van een overweldigd land het recht geven, » krachtdadig weerstand te bieden door alle » wettige middelen. »

Aldus heeft inderdaad de internationale vredesconferentie besloten.

En wie is de vader dier schikking ? 't Is M. Beernaert.

Het grondbegin moet wel stellig rechtvaardig zijn, om vandaag door eene Engelsche stem tegen Engelschen te worden ingeroepen.

En wij, Belgen, mogen fier zijn te herinnen dat het een onzer landgenooten is, die dit heilig recht der zwakken heeft doen inschrijven in het internationaal wetboek.

* *

BERICHT aan de katholieken die deze woord en daad meêhelpen aan de uitbreiding der kazerneplaag.

Wij hopen dat de hieronder staande regeltjes van den rooden *Vooruit* hun de oogen zullen doen openen :

« Nu heft weer een klerikaal blad van » Namen een noodkreet aan, zeggende :

« Onze buitenjongens gaan naar het leger » als goede christenen en goede vaderlanders ; de meesten komen terug als vrijdenkers en socialisten.

» Best zoo ; met den dag dringt het » bewustzijn meer en meer in de hersenen » der jongelingen. »

Wij boeven er niets bij te voegen, alleenlijk roepen wij tot de katholieke militaristen : **Overweegt !**

* *

De Zusters. — Het genzenblad *La Chronique* protesteert zelf tegen het schandelijk gedrag van zekere liberale bladen en socialisten, die zich niet schamen de Zusters « schooisters en diefeggen » te noemen.

Het blad haalt het voorbeeld aan der Zusters-Franciscanersen. De Fransche regeering had er vijf gevraagd om de melaatschen te gaan verzorgen op het eiland Madagascar. Er boden er zich verscheidene dozijnen aan.

« De jonge vrouwen, zegt *La Chronique*, die vaarwel gezegd hebben aan de wereld om den Hemel te verdienen, bezitten eene zelfopoffering aan welke men recht moet laten wedervaren. Zij leveren zich over aan hun werk van ziekendienaresses met eene gelatenheid die men moet bewonderen, en het zijn voorzeker hunne verzuchtigen voor den Hemel, welke hun dien moed geven, die in zekere omstandigheden heldhaftig mag genoemd worden. De liefde der menschen alleen brengt slechts zelden zulke zelfopoffering voort. Dat is grootendeels te betreuren, maar het is zoo. »

Dat heeten wij een mondstopper voor zoovele liberalen en socialisten, die het geestig vinden de kloosterauster te beleedigen en te belasteren.

* *

Een roode premie. — De *Journal de Bruxelles* spreekt over de premiën welke *le Peuple* zijne lezers aanbiedt. Vroeger gaf het blad als premie eenen « wekker », zeer nuttig voor de werklieden welke vreezen zich te overslapen.

Thans echter is die premie vervangen door eenen.... « revolver. » *Le Peuple* heeft er van alle stelsels en van allen kaliber ; allen, zegt hij, schieten zeer joist.

De *Journal de Bruxelles* vraagt zich af of het bezit van zulk een wapen, waarmede men eenen kapitalist op 25 stappen naar het Pierenland kan zenden, gevoegd bij de lezing van *le Peuple*, niet een bestendig gevaar oplevert. Wij meenen dat onze koufrater geen ongelijk heeft op dat punt de aandacht te vestigen en protest aan te teekenen tegen die zonderlinge premie, welke *le Peuple* zijne lezers aanbiedt.

* *

— Hoe zult gij uw pensioen van 65 franks krijgen ?

— Eerst zal de briefdrager u eenen brief brengen en dien moet gij wel bewaren. Als gij dien brief ontvangen hebt, ziehier wat er dan te doen staat :

— Gij zult eenen anderen brief ontvangen om 32,50 fr. te gaan halen. Dien tweedien brief zult gij zelf onderteekenen.

— Als gij uwen naam niet kunt zetten, wat moet gij dan doen ?

— Een + kruisken zetten in het bijzijn van twee meerderjarige getuigen. De twee personen moeten dan hunnen naam zetten.

— Kunt gij dan uw geld gaan ontvangen ?

— Neen, nog niet ; dan gaat gij met uwen eersten brief en met uwen tweeden brief naar het stadhuis, daar zal men de handteekens echt verklaren.

— Jamaar, ik heb mijnen eersten brief verloren. Dan moet gij dat maar zeggen op 't stadhuis. Dan zal men u eenen anderen brief doen zenden ; en als gij dien dan gekregen hebt, gaat gij opnieuw naar het stadhuis.

— En kan ik dan mijn 32.50 fr. krijgen in den Post ?

— Ja, zeker.

— Dat moet toch nog al veel geld kosten ?

— Dat kost aan het gouvernement veel miljoenen frank.

— Als nu zoo een oudje gebrekkig is en niet meer kan gaan, mag zij dan een ander zenden om haar geld te halen ?

— Neen, zij, en zij alleen, kan het geld ophalen.

— Hoe zal die dan haar 32.50 fr. krijgen ?

Let hier eens wel op : Van onder aan den tweeden brief, is een stukje papier dat er aanhangt met een doorstoken lijn. Scheur dit stukje eraf en zet er uwen naam onderaan. Daardoor verzekt gij den postontvanger dat hij het geld zou laten thuis brengen door den briefdrager en dan zal hij dat doen. Kunt gij niet schrijven, dan zet gij weer een + kruisken, en gij doet twee getuigen teekenen.

— Hoelang heeft men tijd om dat geld te gaan ontvangen ?

— Veertien dagen ; niet langer.

— Maar, als nu de persoon, aan wien het pensioen verleend werd, intusschentijd gestorven is mogen de erfgenamen of kinderen dat niet gaan ophrekken ?

— Neer ; de erfgenamen hebben daarop geen recht ; het pensioen werd gegeven voor den persoon alleen.

LAND- & TUINBOUW

De rupsenplaag.

Worden we nu van de wespen geplaagd, wij zullen toekomend jaar het niet minder wezen van de rupsen.

Om er geen doekskens om te draaien, zeggen wij voor 't laatst, dat het voorzien is, dat het toekomende jaar een geheel volledig rupsenjaar zal wezen, en wee onze tuin- en woudboomen !

Ziehier waarom : De *rupsenpop* kan niet meer ontbreken. Hebben wij er nu *één* gebad, dan zullen zij per honderd vermenigvuldigen. Nu reeds is rupsenpoprups (*Liparis chysorrhea* volop in werking. Bezie nu de vos-bruin geworden bladeren op de boomen, zij zijn het celmoesgroen uitgeëten, door de uitgekomen rupsen van den *bastaard satijnvlinder*. Zij zullen zoo nog nagenoeg 2 à 3 weken bladgroen eten en dan zich in eene pop inspinnen.

De ringen van den ringvlinder (*Bombyx neustra*) vonden wij in vroeger jaren enkel aan de vruchtwijgen, later hield hij zich aan de vruchtstelen en nu vinden wij hem bovendien aan de *stelen* der bladeren, waar wij hem nooit hebben gevonden. Nooit zijn er zooveel geweest.

En dan de kladden van den slamuil (*Liparis despar*). Op alle boomen, struiken, muren, schuiskels, in een woord, overal ontmoet men ze per millioenen. En dan de vierde soort, die wij laatst beschreven hebben, zal het rupsenleger volledigen.

Onnoembaar is de schade, welke zij verrichten. Om er u van te overtuigen, beziet maar een fruitboom waarop de vruchten nu hangen, die door de rupsen is bladerloos gemaakt ! Wanneer zal men eens algemeen de vogelen willen beschermen ; of beter nog, wanneer zal men ons de rupsenetende vogelen terug bezorgen ? Fr. L.

VROEGER EN NU.

Men kan geen gazet ter hand nemen of men vindt daar artikels in over slechten tijd, over krisis hier en krisis daar.

Spreekt gij den handelaar, den boer, den werkman, zooveel, zooveel klachten.

Wat is er van dit alles?

Het klagen is eene gewoonte geworden !

Het ben wagentje van luilekker-leven niet goed aakomt, dan is het : « de tijden zijn slecht, het gaat niet meer ! »

Mij dunkt dat het meer de menschen dan de tijden zijn die verschillen.

De tijden zijn vandaag niet slechter dan vroeger. Dit zal ik bewijzen door eene gezonde aanhaling, waarvan ieder de waarheid kan beseffen.

« De menschen moeten leven als vroeger en werken als vandaag ! »

Hoe kort deze aanhaling ook is, zij bevat de aanhaling van de geheele krisis.

De weelde, de genotzucht heeft de huiselijke welvaart ondermijnd, zoowel bij bazen als bij knechten, zoowel bij mevrouwen als bij meiden.

Wat ziet gij als gij de annoncenkolommen naleest ? Kermis, muziekfeest, velo-coursen, hanengevechten, duivenprijskampen, biljardwedstrijden, kegelspelen, « corso fleuri, » roeiwedstrijden, paardenkoersen, muziek- en zangwedstrijden ; kortom, alle dagen wat nieuws !

Er zijn geene dagen in het jaar genoeg om die feesten te verdeelen. Zij grijpen met honderdtallen per dag plaats.

Geachte lezer en lieve lezeres, ik zal u niet vragen of gij ooit zulke feesten bijgewoond hebt. Er niet aan deelnemen zou eene gansche gemeente in rep en roer brengen. Het klokske der babbelwijven zou geluid worden en in het en salon zou het klinken : 't is slappe kadé bij Jefke en Treeske !... het moet er maar pauvertjes uitzien !.. hij kan nog geen feest meer bijwonen.

Dat is de werkelijkheid uit het dagelijksch leven !

Voegen wij nu daarbij de visieten die tegenvisieten vereischen en meer de kramp in de beurs dan in de maag verwekken ; aanschouwen wij de kleederdracht « à la haute nouveauté » enz., en vragen wij ons dan eens af wat er van al die klachten over den slechten tijd nog overblijft.

Och, konden grootvader en grootmoeder nog eens komen kijken !

Toen ook vierde men feest en kermis, maar welk een verschil ?

Maanden lang spitste men zich om een dier feesten te gaan bijwoonen ; van alle kanten kwamen familieleden en kennissen algezakt, om in hertelijk vermaak de burgerstafel te vereeren en nog een jaar daarna, sprak men over het feest van vrienden en kennissen, waarin het familieleven doorstraalde.

Na het feest op straat, na het gastmaal in huis, sloeg meegezellig eenen flikker en de blanke meid nijpte een welmeenend oogje tegen haren « cavalier, » dat het vuur van liefde aanwakkerde en tusschen wederzijdsche goedkeuring van vader en moeder, geleide tot eene verbintenis, die altoos gebleken is, gelukkig te zijn.

Gansch anders is het vandaag !

Oude en jonge heeren, grijze en groene juffers, knechten en meiden, allen rijden de zon- en feestdagen per ijzerenweg naar feesten. Alles is chic ! Het gaat herberg-in herberg-uit ! Treeske loopt tegen Jefken en Jefken loopt tegen Treeske.

Dat is een koppel !.... ze zien zich zoo gaarne maar schuwen het licht en gaan hunne kundigheden toonen in de danszalen. Zij vragen malkaar : kunt gij walsen, polka-mazurka, links- en rechtsom !.... O Yes ! of het meisje kan pataiten schillen, of het eene broek kan lappen, naaien en breien, daar wordt niet achtergezien, evenmin als er wederkeerig gelet wordt of de jongen wel de groote last van het huwelijk kan dragen.

Ze zijn dol en loopen even als het vischtje, recht in het net.

Trees meent dat zij eenen snoek gevangen heeft, Jefken droomde van eene tink. Beiden zijn bedrogen ; zij hebben slechts een truitvischje, dat bij het verafschuwend licht der ontmoeting, nu in het wiegelend bootje een mager beestje blijkt te zijn.

Nogthans ze zitten in het bootje en ze moeten varen.

— Waar naar toe, mijn kind ?

Van boeren en werken kan geen sprake zijn ; dat is te gemeen ! Zij varen naar het legioen der herbergen, winkeltjes of kleine postjes, waar zij het leven zonder werken meenen in toepassing te vinden.

Behaas ! welke ontgoocheling doet zich voor ! 't is de baan met hindernissen, waarop wij niets als gejammer over slechten tijd tegenkomen. De concurrencie van Staatsbedienden, — is daar zoo onzeglijk groot, dat zij geene winsten genoeg afwerpt om te voorzien in de weelde en het genot van vandaag.

Willen wij dus het leger der klagers verkleinen, laten wij dus de teering naar de neering zetten en overal trachten te *leven als vroeger en te werken als vandaag.*

En het zal wel gaan !

GROOTE HITTE.

De hitte welke wij dezer dagen beleefd hebben, schijnt deze van 't jaar 1900 te willen bovengaan. Nogtans was de maand Juli 1900 gekenmerkt door eene periode van zoo groote hitte, dat men er slechts twee mede kan vergelijken, sinds dat er regelmatige aanteekeningen in België genomen werden, 't is te zeggen sinds 1833 ; de eerste dagteekent van Augustus 1842, de tweede van Juli 1852. In Augustus van 1842, van den 5 tot den 28e, was het alle dagen, uitgenomen den 12e, 25 graden heet, en acht dagen 30 graden of meer. In Juli 1852, van den 4e tot den 22e, bereikte de warmtemeter 25 graden en twaalf maal boven de 30 graden. In Juli 1900, telde men 19 dagen, dat het boven de 25 graden heet was ; slechts 8 dagen klom de warmtemeter tot 30 of meer graden.

In 1842 was de grootste hitte 32°6 ; in 1852, 33° en in Juli 1900 bereikte zij 33°8. Deze waarnemingen zijn gedaan met thermometers die « buiten » de zon hangen.

—o—

De hoogste temperaturen op de aarde zijn tot nu toe aan de kusten der Roode Zee waargenomen. Maar het « Doodendal » van Californie mag ook meêpraten. Het lynch-distrikt wordt door de Panamint-bergen in het Westen, door eene bergketen, de « Funeral Range » (Funeral beteekent begrafenis, dus Begrafenisketen), in het Oosten begrensd. De vallei is 75 Amerikaansche mijlen lang, en heeft op de nauwste plaats eene breedte van slechts 8 mijlen.

Vroeger is ze vermoedelijk een rivierbed geweest. Haar grootste diepte is 200 voet onder den zeespiegel, terwijl de haar omsluitende bergen eene hoogte van 8,000 tot 11,000 voet bereiken. In den winter zijne alle bergtoppen met sneeuw bedekt.

De vallei werd over 50 jaren ontdekt door landverhuizers, die bijna allen bij de poging om ze te overschrijden, het leven hebben gelaten. En evenzoo is het met het meerendeel der goudzoekers gegaan, die hier belust op winstgevende ontdekkingen, rondzwierven. Wellicht vonden ze wat ze zochten, maar de dood achterhaalde meesten, voordat ze naar huis konden terugkeeren ; « de dood door hitte en versmachting » Want de thermometer, die hier in den winter een goed stuk onder nul staat, stijgt in Juli en Augustus tot 50 à 60 graden Celsius

Deze schier doodelijke hitte maakt allen plantengroei onmogelijk. In het dal heeft men een gevoel, als zat men in een gloeienden bakoven. Ook de vogels sterven in dien gloed. Somtijds worden verschrikkelijke zandstormen door het dal, en alles moet voor hen bezwijken.

Eene enkele uur zonder water beteekent voor den mensch die in het zomerseizoen hier vertoeft, het doodvonnis. Vleesch gaat binnen een uur in verrotting over, eieren worden in het zand hard gekookt, evenals in den aschbodem van den krater van den Vesuvius. Een voorraad water laat zich slechts in eigenaardig vervaardigde poreuze vaten bewaren.

En ondanks al de verschrikkingen van het « Doodendal » waagden er zich in de laatste tiental jaren telkens weder menschen. Het is wel geen goud meer, dat zij daar gaan zoeken, maar het is goudswaarde, — « borax », namelijk.

In het jaar 1880 ontdekte men, dat het « Doodendal » uitgestrekte lagen van dit kostbare mineraal bevatte, rijk genoeg om de geheele wereld voor een onafzienbaren tijd van « borax » te voorzien.

DE KATTEN

VOOR DEN

RECHTERSTOEL VAN DEN AAP

Twee katten stolen eens een kaas ;
Nu moesten zij dien buit verdeelen,
Maar dan aan 't kijven en 't krakeelen
Met veel gejank en fel geraas.
Reeds toonden zij hun scherpe klauwen
En stonden met den rug omhoog,
Maar... dedes niets toch, dan miauwen.
Elkaar beziend met vlammend oog ;
Want de eene kat was bang van d'andere !
Geen een van beide die begon
Om eens te zien wie 't beste krabben kon.
Zoo stonden zij daar voor malkaander,
Toen per geval
Een zekere aap, die overal
Beroemd was om zijn slimme treken,
Precies kwam wandlen in die streken.
Hij wordt benoemd als rechter in 't geschil.
En iedre kat nu aan 't vertellen
En de bewijzen op te tellen
Waardoor elkeen dier twee gezellen
Het beste brokje hebben wil.
De aap luistert ernstig naar het praten
Van deze miauwende advokaten.
Hij vraagt een weegschaal (*of balans*,
Gelijk wij 't noemen op zijn fransch),
En snijdt de kaas zonder dralen
In twee gelijke deelen door ;
Hij plaatst een deel in elk der schalen,
Maar ziet den eenen kant wat dalen,
Doch weet er ras remedie voor.
Om 't evenwicht van pas te zetten,
Breugt hij de stukken aan den mond,
En knabbelt, knaagt en bijt ze rond,
En is ze weer... opnieuw aan 't letten;
Hij was een beetje scrupuleus....
Doch nooit vindt hij 't gewicht naar keus.
« Die aap maakt veel van zijnen neus ! »
Riep toen een kat haar makker tegen.
« Verdonderd, ja ik zie het al
Dat, als hij voortgaat zóò te wegen,
Er niets meer overschieten zal ;
Ma sœur, dus elk zijn brokje zullen... ! »
En ied're kat reikte al den klauw...
« He ! stilkens aan en niet te gauw ! »
Riep toen onze aap ; « Wat flauwe prullen !
Gij zult daaraan alleen niet smullen,
Hebt gij 't verstaan ? Ik doe ook mée :
Denkt gij dat ik het gratis dée
Van 't ambt van rechter te vervullen ?
Gij rekent zonder uwen baas,
Aan mij een paart van dezen kaas ! »
En zonder meerder komplimenten
(Want apen zijn toch vieze venten)
Pakt hij het beste deel er van,
Springt, inimelt rond zooveel hij kan,
En maakt zich dansend uit de voeten.
Van ver blijft hij de katten groeten,
Die nu hun zot krakeelen boeten,
Mits zij den aap aangapen moeten
Die met hun brokjes loopen gaat.
Zij waren schrikkelijk boos en kwaad ;
Och arme, 't was een beetje laat ! —

Gij, die altijd processverbalen
Zoo seffens voor den dag wilt halen,
Hier ziet gij wat altoos gebeurt :
Meet gij niet op de tribunalen
De kosten van 't proces betalen ?
Daar is 't dat gij uw broek aan scheurt !

Eenige bijzonderheden

OVER DEN

marteldood *VAN* Mgr Hamer

Aan een schrijven van den eerw. pater Jos. Van Kerkhoven, die op de plaatsen zelve inlichtingen heeft ingewonnen, zijn de volgende bijzonderheden ontleend omtrent den gruwzamen dood van den heldhaftigen missionaris. Pater Van Kerkhoven is ook in staat geweest, de bisschopsketen en den ring van Mgr Hamer uit de handen van de Boksers terug te koopen. Deze kostbare relieken van den martelaar zijn door den overste der congregatie, waarvan Mgr Hamer deel maakte, geschonken aan zijne familie te Nijmegem, bij wie ze thans berusten. Ziehier betgeen pater Van Kerkhoven schreef :

Op zijne standplaats te Eul-tchen-seu-ts'ing-ti, werd reeds bij den aanval, de hand van Zijne Doorl. Hoogw. met een kogel doorschoten. Den 20e Juli heeft Mgr. Eul-tchen-seu-ts'ing-ti verlaten en is den 22e te Toeo-tch'eng aangekomen. Mgr zat op eene groote kar, gekneld op het ijzer eener lans en de punt van een sabel kwam van achter tegen zijnen hals, zoodat hij niet de minste beweging maken kon. In dien staat is hij de heele stad doorgevoerd, beschimpt en verwensch door de menigte.

Dienzelfden dag nog, 22e Juli, heeft men Monseigneur naar het gerechtshof geleid, waar hij 5 dagen verbleef, en, zoo men zegt, tamelijk goed behandeld werd. Den 26e Juli zijn de Boksers het gerechtshof binnen gedrongen, en hebben Zijne Hoogwaardigheid daar uitgerukt. Zij hebben Monseigneur bijna gansch uitgekleed, hebben hem een tonw om den hals gedaan, sleepten er mee langs alle kanten en rukten heel zijn baard uit. Daarna hebben zij Zijne Doorl. Hoogw. omwonden met watten, die met olie waren doortrokken en hebben die in brand gestoken. Monseigneur heeft rechtstaande de barbaarsche pijniging moeten ondersteunen, het vuur was aan de voeten aangelegd. Toen het vuur uit was, viel Mgr, maar hij leefde nog en men hoorde eenige zuchten uit zijne borst opstijgen.

Vervolgens hebben de Boksers zijn banden en voeten afgekapt, en het lichaam naar de begraafplaats overgebracht. Daar hebben zij Monseigneur onthoofd, en gedurende een ganschen dag het hoofd op de punt van een lans tentoongesteld, zooals men soms met groote booswichten doet. Met dit alles was de helsche razernij der Boksers nog niet verzadigd. Zij moesten den doode nog

---

DE DOCHTER

van den

VALSCHMUNTER

Een verhaal van de Russische grenzen.

27de vervolg.

Hij moet vermoeden in welke positie wij ons bevinden, en dat wij met zijne gevangenneming zoo goed als niets bereikt hebben.

— Gij moet niet zoo wanhopen, collega, gij hebt immers altijd uw doel wel bereikt !

— Ik ben u dankbaar voor uwen troost, maar niet gerustgesteld. Nu heb ik letterlijk niets bereikt. Ja, toen ik u hierheen liet komen, toen Wolff bewilligde, dat gij onder het masker der verwachte zuster zoudt komen, meende ik veel gewonnen te hebben, ik geloofde, dat niets onze plannen meer kon dwarsboomen, en nu is de zaak zoo geheel anders gelopen, gij kunt u voorstellen, hoe mij dit teleurstelt !

Terwijl Rothmann nog sprak, was Wolff binnengetreden en meldde :

— Er is een man beneden, die Koppenhagen zoekt, daar hij hem sinds eenige dagen niet ontmoet heeft. Het is eene bergwerker. Rukowski geheelen, dien ik ken en van wien ik weet, dat hij zeer vertrouwelijk met Koppenhagen omgaat. Hij beweert, dat hij hem aanstonds iets zeer gewichtigs te vragen heeft. Wat moet met dien man gebeuren ?

— Eene fatale zaak ! antwoordde Rothmann. Kent gij dezen Rukowski nader ?

— Ja, antwoordde Wolff, ik ken hem. Zooals reeds gezegd, was hij met Koppenhagen zeer bekend en stond hij in diens bijzonderen dienst !

Rothmann dacht een oogenblik na, toen scheen hij plotseling een besluit genomen te hebben. Hij ging met Werkner ter zijde en zegde daarna tot Wolff :

— Breng den man boven ; misschien zendt hem de hemel ! Als hij een vertrouwde van Koppenhagen is, gelukt het ons misschien iets van hem te weten te komen. In het ergste geval houden wij hem als verdacht gevangen.

Wolff ging naar beneden en keerde na eenigen tijd met Rukowski terug, die zeer verbaasd scheen, toen hij twee vreemdelingen voor zich zag. Intusschen groette hij hen zeer onderdanig toen Wolff hem zegde :

— Dit zijn de beide vrienden van M. Koppenhagen, van wien ik u sprak. M. Koppenhagen is op reis en wel op bevel van deze heeren, die gij ook gehoorzaamheid verschuldigd zijt ! De man vraagt namelijk, of er morgen moet gewerkt worden ! zegde Wolff verder, terwijl hij zich naar Rothmann wendde en dezen een beteekenisvollen blik toewierp.

— Zeker zal er morgen avond moeten gewerkt worden, antwoordde Rothmann, zeker, meer nog dan anders, en wij zullen zelf bij den arbeid tegenwoordig zijn, want wij moeten ons nu eenmaal nauwkeurig op de hoogte stellen. Gij zult ons, naar wij vertrouwen, wel meêwillen nemen ?

— Neen, antwoordde Rukowsky, gij weet zeer wel, dat ik dit niet doen mag, zonder bevel of teeken van Koppenhagen.

— Flink gesproken, antwoordde Rothmann. Is dit voldoende ?

Bij voelde in zijn zak en toonde Rukowski den zegelring van Koppenhagen met den hondenkop.

Rukowski bezag den ring en antwoordde :

— Dat is voldoende. Ik zie nu : dat de heeren werkelijk vrienden van M. Koppenhagen zijn.

— Wij wilden u dan ook alleen op de proef stellen, zegde Rothmann met een vriendelijk lachje, en het verheugt mij dat gij die proef zoo goed doorstaan hebt.

Daarna tastte hij weer in zijn zak en overhandigde Rukowski uit een portefeuille een bankbiljet van vijf-en-twintig thalers.

— Dat is, zegde hij, voor u, omdat gij de proef zoo glansrijk hebt doorstaan.

Rukowski nam het geld dankbaar lachend aan en kuste naar poolsch gebruik als blijk van dank den rokzoom van Rothmann.

Indien er iets noodig ware geweest om bij Rukowski alle spoor van verdenkingen te doen verdwijnen, dan zou het dit bankbiljet geweest zijn.

— Bovendien zijn wij niet geheel onbekend ook met de verdere omstandigheden, vervolgde Rothmann met een kloppend hart, want de proef was een groot waagstuk. Wij vertoonen u dit, om u te doen zien, welk een groot vertrouwen M. Koppenhagen ons schenkt.

Hij spreidde de in Koppenhagen's woning gevonden plattegrond voor Rukowski uit en wachtte gespannen, wat het gevolg zou zijn, want er zou veel verloren zijn, indien hij zich eens had vergist.

— Gij hebt toch wel kennis van dergelijke teekeningen, vroeg Rothmann als terloops.

— O, ja, antwoordde Rukowski, ik ben vroeger timmerman in de bergwerken geweest, en heb toen ook naar teekeningen moeten werken. Dit is inderdaad een zeer nauwkeurig plan. Hier is het huis in Steinbruch ; daar het bosch, daar de weg naar Rudow, daar naar Myslowitz ; hier staan de stempelmachienen, hier de smeltoven, alles in orde. Het plan is zeer goed.

Rothmann en Werkner hadden wel van blijdschap willen opspringen, daar zich hun vermoeden had bevestigd.

— Er wordt dus morgen avond gewerkt ?

— Ja, antwoordde Rukowski, als ik ten minste geen tegenbericht ontvang.

— Dat is niet noodig, antwoordde Rothmann ; er moet integendeel langer gewerkt worden dan vroeger. Koppenhagen zal u dat ook zeggen, als hij morgen terugkomt. Hoe laat begint morgen het werk ?

— Tegen acht uren sprak Rukowski, dan zijn allen bijeen.

— Hebt gij zu nog ergens iets belangrijks te doen vroeg Rothmann zoo onverschillig mogelijk aan Rukowski.

— Neen, antwoordde deze.

— Nu, dan zou het ons aangenaam zijn dat gij hier bleeft, daar wij misschien nog een en ander met u te bespreken hebben. Gij zult u hier niet vervelen en ik zal u bij Koppenhagen aanbevelen, want gij zijt een verstandig man, en gij kunt gelooven, dat mijn raad bij Koppenhagen iets beteekent.

— Mijnheer heeft slechts te bevelen, sprak Rukowski onderdanig, terwijl hij weer de rokzoom van Rothmann kustte.

Deze had Wolff van te voren iets ingefluisterd en deze verscheen thans met een maaltijd en met eenige flesschen wijn, die hij spoedig uit de dorpsherberg gehaald had.

— Het is nu tien ure, zegde Rothmann. Gij kunt bij dezen heer hier boven den nacht doorbrengen, terwijl ik beneden nog eenige brieven moet schrijven. Opdat de tijd u niet te lang zal vallen, heb ik voor een klein avondmaal laten zorgen.

Werkner knipte met de oogen, om aan te duiden, dat hij begreep, wat Rothmann bedoelde, en weldra zat hij met Rukowski in het kleine bovenkamerke. Rukowski, naar het scheen in de beste stemming wegens het geschenk in geld en het uitzicht, bij Koppenhagen geprezen te worden, en Werkner hem voortdurend inschenkend.

Wolff en Rothmann stonde in de keuken bijeen, en de laatste kon zijne blijdschap bijna niet inhouden.

— God zij geloofd en geprezen, nu hebben wij de gansche bende ! riep hij uit. Toen Rukowski mij bij het bezichtigen van het plan op Steinbruch wees en de wegen naar Rudow en Myslowitz noemde, vielen mij als het ware de schellen van de oogen. Toen herkende ik de plaats nauwkeurig, die ik trouwens dikwijls genoeg voorbijgegaan ben. Morgenavond hebben wij de geheele bende in de val, en krijgen wij ze, zelfs al zou Rukowski weigeren ons den weg te wijzen. Nu Wolff, bezorg mij onmiddelijk eenen wagen, die mij aan den uitgang van het dorp wachten moet. Ik moet nu seffens weg, om de noodige schikkingen voor morgen avond te treffen. Als gij terugkomt, zal ik u mijne onderrichtingen geven, waarnaar gij en Werkner morgen te handelen hebt, want wij zullen elkaar voor dien tijd niet weêrzien !

XVI.

Esther kwam, na hare vlucht uit het huis van Wolff, reeds na korten tijd in het bosch. Zij snelde echter ook hier nog voort, zoo rap hare voeten haar dragen wilden, om hare vervolgers te ontgaan. Hier en daar met haren mantel in de onderste takken verward gerakend, door struiken en afhangende twijgen, dikwijls pijnlijk getroffen, dacht zij er evenwel niet aan een gebaanden weg op te zoeken, daar zij zich op dezen veiliger waande.

Zij vreesde nu tegelijktijdig zoowel de vervolging der policie als eene ontmoeting met de valschmunters, want in beide gevallen had men haar wellicht opgehouden, en haar eenig streven was juist voornit te komen, om zoo mogelijk nog te redden wat gered worden kon.

In de eerste plaats wilde zij haren vader waarschuwen, en als het niet te laat was, tot de vlucht bewegen, voorts echter dacht zij ook aan de redding van Walewski.

Zij hoopte hem thans eerder te kunnen bevrijden dan vroeger, als het althans Baruch nog niet gelukt was.

In dit geval wilde zij zich haren vader tot bondgenoot maken, wien zij toch reeds tot zijne eigen waarschuwing moest meedeelen, dat zij met het grootste gedeelte zijner geheimen bekend was.

Wel is waar had Koppenhagen haar gezegd, dat haar vader ontvlucht was, en was dit waarheid, dan was dit voor haren vader te beter en bevond hij zich in veiligheid, maar kon er op de bevrijding van Walewski met minder zekerheid gerekend worden.

Maar Esther wilde naar Neustadt zoo spoedig mogelijk en zij wist niet eens in welke richting de stad lag.

Zij zag, na ongeveer een half uur te hebben rondgedoold, in, dat het doelloos zou zijn in het bosch te blijven rondloopen, dat zij moest trachten eenen wagen te krijgen, wilde zij Neustadt ten spoedigste bereiken.

Eerst overtuigde zij er zich van, dat zij het geld behouden had, dat zij bij zich stak, toen Rukowski haar zoo plotseling kwam afhalen, en deze overtuiging wekkerde haren moed weer eenigsins aan.

Aan hare linkerzij vernam zij het gedruisch van wagens en peerden, en sloeg dus den weg daarheen in, waardoor zij weldra op den straatweg kwam.

Nog aarzelde zij dezen te betreden, daar zij echter dicht is hare nabijheid een klein, alleenstaand huisje bemerkte, dat aan het begin van een dorp scheen te staan, besloot zij eindelijk, hier naar den weg te vragen, om te trachten een wagen te krijgen. Zij vond in het huisje niets dan een tamelijke jonge vrouw, met een kind, dat in de wieg lag.

De vrouw zong een droefgeestig, poolsch wiegelijf, en was, toen Esther binnentrad, blijkbaar niet weinig verbaasd over dit vreemde bezoek.

— Goede vrouw, aldus sprak Esther haar aan, wilt gij mij vergunnen een oogenblik bij u uit te rusten ; ik ben vermoeid en ziek. Misschien wilt gij ook zoo goed zijn mij een dronk water te geven.

— Neem plaats, en rust uit, antwoordde de vrouw, terwijl zij opstond om in den hoek der kamer eene steenen kom met water te vullen. Gij hebt zeker een langen weg afgelegd ?

— Ja, ik ben sedert dezen morgend vroeg op weg. Ik moet naar Neustadt.

— Dan hebt gij nog twee mijlen te gaan en dat zal u moeilijk vallen, als gij nu reeds zoo vermoeid zijt.

— En toch moet ik verder, antwoordde Esther, ik heb bericht gekregen, dat mijn vader ernstig ziek is. Kunt gij hier geen wagen voor mij huren, die mij verder brengt. Ik heb geld om te betalen.

— In het dorp zult ge wel een eenvoudigen wagen krijgen, want de boeren zijn met hunnen veldarbeid gereed, en de peerden hebben dus toch niets te doen, maar dan moet gij naar beneden, naar het dorp.

— Ik ben zoo vermoeid, antwoordde Esther, zondt gij mij niet een wagen bezorgen kunnen. Ik verlang het niet voor niets. Hier hebt ge geld. Gij kunt dan in het dorp tevens iets voor mij te eten koopen, want er zal toch alleen nog wel een uur meê verloopen, voor de wagen hier is.

— Ik zou het wel willen doen sprak de vrouw, wien het geld, dat zij in de hand hield, vertrouwen scheen in te boezemen, maar ik ben weduwe en woon alleen in dit huiske. Ik kan dus niemand, die op het kind kan passen. Indien gij mij echter wilt beloven bij de wieg te blijven en naar het kind te zien, dan zal ik spoedig voor u naar het dorp loopen.

Esther beloofde de vrouw, dat zij op het kind zou letten en deze sloeg nu een doek over het hoofd, om zich tegen de koude te beschutten en verwijderde zich.

Esther was alleen.

Neen, neen, zij wilde niet weenen. Zij wilde den moed behouden, dien zij in de eerstvolgende uren en dagen wel zou noodig hebben.

(Wordt voortgezet).